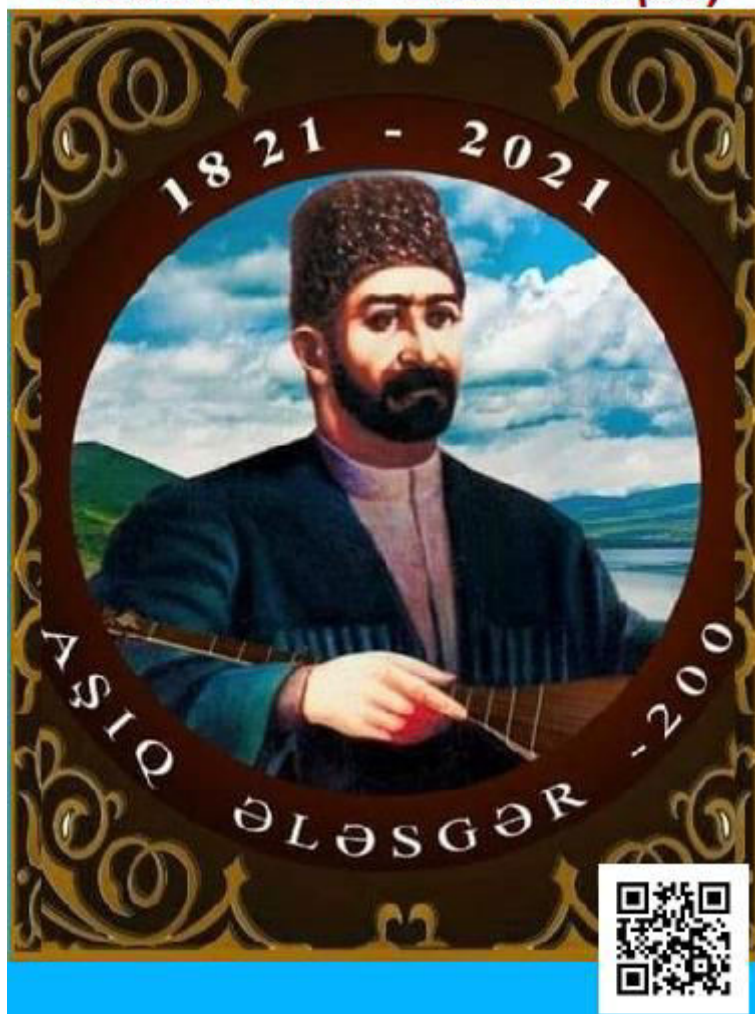

Yazarlar Mart - 2021 N:03(03)

Aşıq Ələsgər (1821-1926)

“YAZARLAR” jurnalı N: 03 (03)

Mart - 2021

Təsisçi və Baş redaktor

Zaur Ustac

Redaksiya heyəti

Ayətəxan Ziyad (İsgəndərov)

Aydın Xan Əbilov

Vüqar Əhməd

İradə Aytel

Qılman İman

Təranə Məmməd

Adil Cəfəkeş

Pərvanə Bayramqızı

Kamal Camalov

Leyla Oruc

Faruk Habiboglu

Adilə Nəzər

Sadiq Qarayev

Aysel Nazim

Təvəkkül Goruslu

Əsmər Hüseyn Xan

Rahim Üçoğlanlı

Ülkər Nicatlı

Şahnaz Şahin

Əjdər Əlizadə

Təranə Arıfqızı

Mayıl Dostu

Gülşən Mustafa

Mövlud Ağamməd

Nərgiz Mirzəyeva

Texniki redaktor

Tuncay Şəhrili

Məsul katib

Araz Şəhril

BU SAYDA YER ALAN YAZARLAR:
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
Sərəncamı - 3

Zaur Ustac -6.

Adil Cəfəkeş – 18

Mövlud Ağamməd -20

Təvəkkül Goruslu - 22

Mayıl Dostu - 24

Sona Abbasəliqızı - 28

Tuncay Şəhrili-31

Təranə Arifqızı - 33

Jurnal sosial-ictimai yönümlü **“TƏRƏFSİZ ƏDƏBİYYAT TARİXDİR!”** layihəsi çərçivəsində ödənişsiz əsaslarla nəşr olunur. Qiyməti: Pulsuz

$\Sigma = 38$ səh.

Çapa imzalanıb: 05.03.2021.

**Aşıq Ələsgərin 200 illik yubileyinin qeyd edilməsi
haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
Sərəncamı**

**2021-ci ildə Azərbaycan aşıq sənətinin görkəmli
nümayəndəsi, qüdrətli söz ustadı Aşıq Ələsgərin
anadan olmasının 200 illiyi tamam olur.**

**Aşıq Ələsgər çoxəsrlik keçmişə malik aşıq sənəti
ənənələrinə ən yüksək bədii-estetik meyarlarla yeni
məzmun qazandırmış, xalq ruhuyla həmahəng əsərləri
ilə Azərbaycanın mədəni sərvətlər xəzinəsinə misilsiz
töhfələr bəxş etmişdir. Sənətkarın doğma təbiətə
məhəbbət və vətənpərvərlik hissələrini vəhdətdə
aşılaraq, ana dilimizin saflığını, mənə potensialını və
hüduzsuz ifadə imkanlarını özündə cəmləşdirən dərin
koloritli yaradıcılığı Azərbaycan ədəbiyyatının parlaq
səhifələrindəndir. Aşıq Ələsgər çox sayda**

yetirmələrindən ibarət bir məktəb formalaşdırmış və gələcəyin məşhur el şairlərinə qüvvətli təsir göstərmişdir. Azərbaycan aşığı sənətinin ümumbəşəri dəyərlər sırasında qorunan dünya qeyri-maddi mədəni irs nümunələri siyahısına salınması həm də Aşığı Ələsgər sənətinə ehtiramın təzahürüdür.

Aşığı Ələsgərin zəngin poetik irsinin geniş tədqiqi, nəşri və təbliğinin mühüm mərhələsi mədəni-mənəvi dəyərlərimizin bütün daşıyıcılarına həmişə qədərbilənliklə yanaşan ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Sənətkarın yubileyləri məhz Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir. Böyük söz ustasının respublikamızda və onun hüduqlarından kənarda 150 illik yubiley mərasimləri keçirilərkən əlamətdar hadisə baş vermiş, azərbaycanlıların əzəli yurdlarından olan qədim Göyçə mahalında, doğulduğu kənddə Aşığı Ələsgərin qəbirüstü abidəsi ucaldılmışdı. Həmin əzəmətli büst soydaşlarımız öz dədə-baba torpaqlarından didərgin salındıqdan sonra erməni vandalları tərəfindən dağıdılsa da, milli-mədəni varlığımızın tərkib hissəsinə çevrilmiş Aşığı Ələsgər irsi silinməz tarixi yaddaş rəmzi kimi yaşamaqdadır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan aşığı poeziyasını zirvələrə yüksəltmiş el sənətkarı Aşığı Ələsgərin anadan olmasının 200-cü ildönümünün təntənəli qeyd olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə, Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin təklifləri nəzərə alınmaqla, ustad sənətkar Aşıq Ələsgərin 200 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 fevral 2021-ci il.

İlkin mənbə: president.az (18.02.2021, 15:30)

Zaur Ustac

BAŞ REDAKTORDAN

Dədə Ələsgərin yaratdığı “Dağlar” obrazı

(Aşıq Ələsgərin anadan olmasının 200 illik yubileyi münasibəti ilə)

Salam, dəyərli oxucum. Dədə Ələsgərin anadan olmasının 200 illik yubileyi tədbirləri çərçivəsində nəşr olunmuş “Dağlar” adlı poeziya antologiyası şəklində nəzərdə tutulmuş almanaxın giriş məqalələrindən biri kimi, baş redaktor sözü olaraq qələmə aldığım bu yazı, eyni zamanda, “Yaradanla baş-başa” və “Qələmdar” adlı kitablara müstəqil məqalə kimi daxil olan iyirminci yazıdır. Odur ki, hamınızı dağların cəzbində yaranmış sirlə-sehrli söz dünyasına səyahətə dəvət edirəm.

Mənim böyüyüb, boya-başa çatdığım coğrafi ərazi olduqca mülayim iqlimə malik, dağətəyi (Ağdam rayonunun Yusifcanlı kəndi) bölgə olub. Dünyaya gözümü açandan Günəşin düzənlikdən (Qarqar çayının aşağı axınında, yulğunluqlara qarşıb, qamışlıqlarda itdiyi yerdə, Ağ göl ərazisində) al-qırmızı doğub, haramı çöllərinin üzərindən qövs çzaraq keçməklə ilin fəsillərinə görə gah Kirsin, gah Qırxqızın, gah da Murovun arxasında yenə al-qırmızı rəngə boyanıb batmasını seyr etməklə keçib... Hava çox təmiz və açıq olanda Murovdan sonra daim başı qarlı şiş zirvə görünürdü. Bu dağa Ağrı dağı deyirdilər... Kənd ağsaqqallarının dilində

Ağrı dağı ilə bağlı belə bir deyim var idi: - "Qar Ağrya düşdüsə, üçcə günə burdadı".

Lap körpəlikdən dağları Günəşin, Ayın evi bilmışəm... Dünyaya sahiblik – ağılıq edən güdrətli Günəşin, o, olmayanda onu əvəz edən sirli Ayın evi... İndi siz dağların əzəmətini təsəvvür edin, bir uşaq düşüncəsində... Dağlar gecənin gizləndiyi, gündüzün dincəldiyi müqəddəs bir məkan olub mənim üçün... Dağların yaddaşımda belə dərin iz qoymasının ilk əsas səbəblərindən biri, bəlkə də birincisi – kənd uşaqları bunu yaxşı bilər – qoyun-quzunu axşamüstü örüşdən gətirmək üçün hər axşam Günəşin batmasını gözlədiyimdən gözlərimin sürəkli dağlarda olmasının və mütəmadi olaraq hər gün eyni mənzərənin təkrar olunmasının da rolu az olmayıb. Əlbəttə, o vaxtlar uzaqda olan dağlar sirli bir qala kimi görünürdü və uşaqlarla həmişə mübahisə edərdik ki, ora neçə günə gedib çıxmaq olar?.. Sonra tale elə gətirdi ki, bu sirli-sehrli dağlara sirdaş oldum...

Hərbi xidmətimin çox hissəsini 2500 metrədən yüksək olan dağlarda keçirdim və anladım ki, dağlara uzaqdan, aşağıdan yuxarı baxmaq nə qədər sirli görünürdüsə, indi bu əzəmətli qalaların qoynunda olub, düzlərə yuxarıdan-aşağı baxmaq o qədər, bəlkə də ondan min qat dah artıq zövqverici, eyni zamanda, ibrətamizdir... Xüsusi ilə hərdən olur ki, sən zirvədə olanda düzlərlə, yəni aşağıdakılarla sənin arana dümağ lopa-lopa buludlar girir və sən qalırсан buludların üzərində...

Aşağıdakılar buludlara aşağıdan yuxarı baxıb orda Göyün – dünyanın bitdiyini sandıqları halda, sən o buludların üzərində olub, kaş dünya elə bu buludlarda bitəydi, hal-hazırda onun məndən gizlədiyi, buludların altında qalan bütün günü boş-boş şeylər üstündə didişən, söyüşən, bir-birinin ətini yeyib, qanını içən insanların varlığından heç xəbərim olmayaydı... Dünya elə bu buludlardan - yuxarıdakılardan ibarət olaydı – deyə düşünürsən...

Olduğum ən hündür zirvə Qapıcıqdır. Bundan əlavə, Murovun, Baba dağın ətəklərində, Balakən, Zaqatala, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayılı, Ağsu, Şamaxının və digər adını qeyd etmədiyim bölgələrin istər boz, istər yaşıl dağlarında yayda da, qışda da çox olmuşəm... Batabatda,

Cıdırüzündə olmuşam... Qeyd edim ki, sakit havalı (çovğunsuz) qarlı dağlar heç də yazdakı güllü-çiçəkli dağlardan az cəlbedici olmur, şəxsən mənim üçün daha gözəldir... Bunu söz xatirinə deyil, bir neçə mövsüm ard-arda Batabat yaylağında yaz-yay, payız-qış keçirmiş təcrübəli səyyah kimi qeyd edirəm. Tək Batabat deyil, Salvartısı, Dağdağanı, Əyriqarı, Sisqatarı, Küküdağı (Qoqi), Ciciyurdu, Qanlı gölü, Göy gölü və digərləri hamısı bir-birindən səfəli olur, yayda da, qışda da... Mətləbdən uzaqlaşmayaq, bunlar hələ çox sonralar olacaq hadisələr idi və əlbəttə ki, mən də bunlardan xəbərsiz...

1987-ci ilin yayında yenə ailəvi olaraq Qalaya - Şuşaya getmişdik. İsabulağında, Cıdırüzündə olduq... Bu bizim Cıdırüzü ilə son görüşümüz oldu və bir daha dərədə guruhurla, şırhaşırta, qijhaqjla axan Qarqara yuxarıdan aşağı, amiranə, könül fərahlığı ilə baxa bilmədik... (Deyirəm, tək Cıdırüzü deyil, sonralar bunu digər dağlarda da hiss etmişəm. Təmiz dağ havasını sinəyə çəkəndə qəlbi qərribə fərahlıq hissi, ruhu coşğunluq çuğlayır... Bu hissi dağ olmayan yalnız bircə ərazidə hiss etmişəm Azərbaycanın Rusiya ilə sərhədində Xaçmazın sonuncu kəndi var, Xanoba - Zeyxuroba. Bir tərəfi meşə, bir tərəfi dəniz, çox gözəl havası var, lap dağ havası kimi...) Olsa-olsa bir neçə dəfə körpüdən baxıb, sonra da çevrilib çiynimiz üstündən gözdən itənə qədər arxamızca boylanıb baxa bildik vəssalam... (...və bir də indi təzə-təzə peykdən baxıb, köks ötürmək öyrənmişik...) Bu səfərdən sonra sentyabrda dərs açılarda "Dağlar" a aid şeir axtarmağa başladım. Əlbəttə, o vaxtlar indiki kimi hər şeyə maraqlı şagirdlərin sevimli dostu olan, nə lazım olsa, bir anın içində tapıb ovcunun içinə qoyan (uşaq və gənclər bu nemətin dəyərini anlamalı və bacardıqca çox faydalanmalıdırlar...) "Google" kimi dostumuz olmadığına görə bu proses bir qədər çəkdi və nəhayət, doqquzuncu siniflərin birindən onların gündəlik işləmədikləri bir kitab – " IX sinif Ədəbiyyat Müntəxəbatı " kitabı tapdım. Bu kitabın Aşıq Ələsgərə aid bölümündə ayrı-ayrı parçalar şəklində müxtəlif nümunələr var idi:

**Bahar fəsli yaz ayları gələndə
Süsənli, sünbüllü, lalalı dağlar.**

Yoxsulu, ərbabı, şahı, gədanı - Tutmaz bir-birindən "aralı" dağlar.

***

Həsənnənə, Həsənbaba qoşadı, "Xaç" bulaq yaylağı xoş tamaşadı. Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı, Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!

Bu iki bəndi elə ilk oxunuşda əzbərlədim desəm, yalan olmaz. Sonralar Ədəbiyyat müəlliminin Həsən müəllimdən (Allah rəhmət eləsin!) bu "aralı"nın əslində alalı – fərqli , "Xaç" bulaq – ın isə Xoş bulaq olduğunu öyrəndim... Və o gündən bu günə sanki, namaz sözləri kimi gün ərzində - hər gün özümdən asılı olmayaraq dəfələrlə təkrar edirəm... Əgər, bu sətirləri nə vaxtsa məni yaxından tanıyan, yol yoldaşı, otaq yoldaşı olmuş şəxslərdən kimsə oxusa bunu əminliklə təsdiq edəcəklər. Bununla bağlı kiçik bir haşiyəyə çıxmaq istəyirəm:

HƏSİYƏ: Hərbi xidmətdə olanların "kazarma" - əsgər yataqxanası haqqında yəqin ki, təsəvvürləri var. Olmayanlar üçün qeyd edirəm ki, 100-200 nəfərin birlikdə yaşadığı, hərənin öz çarpayısı (ehtiyac olduqda iki mərtəbəli də olur), dolabı, kətilli olan, ayrı-ayrı hissələrdən ibarət, hər iki başında tualet (ayaqyolu və yuyunmaq üçün yer) və digər yardımçı otaqlar nəzərdə tutulmuş böyük bir ev. «Ev» sözün əsl mənasında ev. Öz evlərində doğmaca ailə üzvləri ilə yola getməyənlər bu evdə elə yaxşı yola gedirlər ki... İndi deyəcəksiniz bütün bunların məsələyə nə dəxli?.. Əlbəttə, dəxli var. Bu hal digər xidmət yerlərində də olub. Ancaq BABKM –da oxuduğum vaxt uzun müddət olduğu üçün bu "kazarma"nı misal çəkmək istədim. Deməli, düz dörd il boyunca sərəsər hər gün səhər idmanından sonra (yay, qış fərq etmir) "kazarma"nın o başından yuyunub, qurulana-qurulana öz çarpayımın yanına gələndək – o başdan, bu başa:

**Bahar fəslı yaz ayları gələndə
Süsənli, sünbüllü, lalalı dağlar.
Yoxsulu, ərbabı, şahı gədanı -
Tutmaz bir-birindən "aralı" dağlar.**

- bu bəndi o qədər demişdim ki, artıq mən: "Bahar fəslı yaz ayları gələndə..." - deyən kimi, bir-iki nəfər, - "...şair yenə başladı..." - deyənləri çıxmaq şərti ilə, "kazarma"-da olub öz işləri ilə məşğul olan (üzün qırخان, yaxalıq tikən, daranan) uşaqların böyük əksəriyyəti bir ağızdan: "Süsənli, sünbüllü, lalalı dağlar" – deyə səsimə səs verirdilər...

Bu vərdisim günü bu gün də dəyişməyib, elə bil əlimə su dəyəndə, dağlar, buz bulaqlar yadıma düşür və sövq-təbii Dədə Ələsgəri, "Dağlar"ı xatırlayıram və qeyri-ixtiyarı "Bahar fəslı yaz ayları gələndə..." qopur dilimdən... Onu da qeyd edim ki, Tuncay bu layihədə fəal iştirak etsə də, "...şair yenə başladı..."- deyənlərdəndir... Baxmayaraq ki, o da "İbtidada Əlif Allah"ı tam əzbər bilir və tez-tez deməyi xoşlayır. Uşaqlıqdan, sadəcə, Günəşin, Ayın, gecənin, gündüzün evi bildiyim dağların böyüdükcə daha geniş anlam kəsb etdiyini anlamağa başladım. Azərbaycanı qarış-qarış gəzdikcə, dünya haqqında məlumatım artdıqca ölkəmizdə də, dünyanın digər yerlərində də insanların olduqca müxtəlif səbəblərdən müxtəlif dağları müqəddəs bilib, ziyarətə getdiklərini, qurbanlar kəsdiklərini öyrəndim... Bir vaxtlar qeyri-ixtiyarı, sadəcə, nəyə görə xoşuma gəldiyi, bir doğmalq, istilik hiss etdiyim üçün, bəlkə də başqa bir səbəbdən əzbərlədiyim misralar, sonralar oxuduğum və bu gün də yenilərini oxumaqda davam etdiyim dağlar haqqında nümunələr daim fikrimi məşğul edir. Almanaxla tanış olduqca burada toplanmış fərqli zamanlarda, müxtəlif statuslu, müxtəlif yaş qruplarına aid, müxtəlif nəsillərin nümayəndələri tərəfindən dağlara xitabən qələmə alınmış nümunələri oxuduqca siz də bu barədə düşünə bilərsiniz... "Dağlar" bizi bir məfhum kimi cəlb edir, yoxsa əksəriyyərin şüuraltı bilincində Tanrının Göydə olması anlayışı yer tutduğundan, dağların da Göyə, Tanrıya daha yaxın olması səbəbi ilə onu qutlaşdırır, Yer üzərində

Tanrının təcəllisi səviyyəsinə qədər yüksəldib, tapınağa çeviririk. Yaxud da, gözəgörünməzlik, zatda varolma anlayışlarını qəbul edib, etməməsindən asılı olmayaraq, insan yardım istəmək, şikayət etmək, tərifləmək istədiyi yaradanı, güc-qüdrət sahibini görmək istəyir və Yer üzündə görüb, tanıdıqlarından yalnız dağ, dağları bu mərtəbəyə layiq bilib onunla eyniləşdirir. Öz yaradanının daim gözünün önündə - məchul deyir, əlçatan olmasını arzu edir və bu istəyin gücü ilə Tanrını dağların timsalında bir məbud kimi görərək onun varlığın "Dağlar" obrazında reallaşdırır. Bu xüsusda yenə Dədə Ələsgərdən bir misal gətirmək istəyirəm:

**Yoxsulu, ərbabı, şahı, gədanı -
Tutmaz bir-birindən alalı dağlar.**

Misaldan göründüyü kimi, bəşər övladına bu günə qədər məlum olan bütün məlumat qaynaqlarının hamısı nəzərə alınmaqla, yalnız və yalnız ***Böyük Allaha məxsus olan, onun "Adil" adının hökmlərindən irəli gələn, "ədətlik", "bərabərlik" prinsiplərini, yəni qarşısındakıları, yaratdıqlarını, bütün mövcudatı bərabər görmək, onları bir-birindən fərqləndirməmək sifətini əsl Haqq Aşığı, xalqımızın mütəfəkkir oğlu "Dağlar" obrazının üzərinə proyeksiya edir. Məhz bu xüsusiyyətinə görə Dədə Ələsgərin yaratdığı "Dağlar" obrazı yeganədir və özündən əvvəlkilərdən və sonrakılardan seçilir.*** Dahi söz ustasının yaratdığı "Dağlar" Adil Allah kimi heç kimi, heç bir xüsusiyyətinə görə bir-birindən fərqləndirir, ayrı-seçkilik etmir... Bu minvalla almanaxda da yer almış, bizə məlum olan Miskin Abdala məxsus "Dağlar" adlı ilk nümunədən üzün bəri bu gündə yazılan nümunələrdə kefimiz kök olanda dağları vəsf edir, şəninə təriflər yağdırır, ələmə qərq olanda isə özümüz özümüzdən dağlara şikayət edir, dərd-sərimizə onlardan mədət umuruq... Bunu da qeyd etməsəm olmaz... Son vaxtlar nədənsə, dilimdən daha çox:

**Həsənnənə, Həsənbaba qoşadı,
"Xaç" bulaq yaylağı xoş tamaşadı.
Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı,
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

- bu bənd qopur və Dədə Ələsgərin dilindən, özüm üçün dəfələrlə, dönə-dönə təkrar edirəm:

**Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı,
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

Otuz ildən artıq bir müddətə yuxarıda qeyd etdiyim kimi, gün ərzində dəfələrlə səbəbini bilmədən, qeyri-ixtiyari təkrarladığım misraları indi Dədə Ələsgərin nələr hiss etdiyini, nələr çəkdiyini bir köynək daha yaxından anlayaraq, xüsusilə təklidə qalanda dönə-dönə, düşünə-düşünə təkrar edirəm:

**Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı,
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

Ancaq, neyləmək olar... Ölmək də olmur... Bu dünyanı yaşamaq, çözmək məcburiyyətindəyik... Bu fikir məni o qədər məşğul edir ki, yenə dağlar qoynunda – Şamaxıda olduğum vaxtlarda ölüm haqqında belə kiçik, ancaq ölümün tam tərfi kimi alınmış «Ölüm nədir?» adlı bir şeir yazmışam:

**Ölüm, ən şirin nemət,
Ən sonuncu diləkdir...
Ölüm, sonuncu fürsət,
Ümitsizə ümididir...**

07.01.2014. Şamaxı

Çalışın ölümdən uzaq olun, həyatdan zövq almağa çalışın... Nə olur-olsun yaşamaq gözəldir... Heç bir səbəb onu bilərəkdən sonlandıрмаğa əsas ola bilməz. Sənin çıxılmaz zənn etdiyən bütün vəziyyətlərin çıxış qapısı var ki, əslində bu yer həyatını yaxşıya döğru dəyişəcəkb bir dönüş nöqtəsidir...

Odur ki, mən də şalışıram tək qalmayım:

**Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı,
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

- deməyim.

Tuncay mənə nə qədər "...şair yenə başladı..." desə də, mən elə:
"Bahar fəslı yaz ayları gələndə..." - deməyə davam edir...

Allah sənə qəni-qəni rəhmət eləsin, Dədə Ələsgər! Ruhun şad olsun!..

Qeyd:

"Dağlar" almanaxı ilə maraqlananlar bu lingdən [**DAĞLAR**](#) keçid edib oxuya bilərlər.

Aşağıda təxminən 30 il zaman kəsiyi ərzində yazdığım 3 "Dağlar" şeiri verilib. Bu üç şeirdə dağlara xitabən söhbətdə müharibənin ağrı-acısı, xalqın vəziyyəti, şanlı zəfərimiz, Dədə Ələsgərin ruhuna ehtiramöz əksini tapıb.

DAĞLAR

(Ruhuna min rəhmət Dədə Ələsgər...)

Nədəndi, ürəyim çırpınır yenə,
Gördükcə hüsnündə mələli, dağlar?!
Yağı cövlan edir, dağdır yenə,
Qoynunda büsatı, cələli, dağlar!

* * *

De, çoxmu çəkərik zülüm-zilləti????
Mövcud hal -vəziyyət üzür milləti,
Onsuz da düşmənin puçdu niyyəti,
Ordumun beşiyi, vüsali, dağlar!

* * *

Dünya belə qalmaz, dəyişər zaman,
Yenə dövran olar, həmənkı dövran,
Bulaqlar başında məclislər quran,
Oğullar ərəyə gələli, dağlar!

* * *

Ustac bulud kimi dolub, ağlamır,
Köksünün yarası qaysaq bağlamır,
Bir bilsən ruhumu nələr çuğlamır,
Doğacaq nə zaman hilalın, dağlar?!
07.05.1995. Marağa.

DAĞLARIN

*(“Şuşanın dağları abı dumanlı,
Qırmızı koftalı, yaşıl tumanlı...”)*

Əsrin dördə birin vermişik yelə,
Çulu çoxdan düşüb, çaya dağların...
Təmiz adı vardı, “quzey qarı” tək,
Bağrına xal düşüb, saya dağların...
* * *

Başında çalma tək, ta durmur duman,
Əynində qalmayıb, nə kofta, tuman,
Lütlənib haçandır, qalıb lüt-üryan,
Qarına qan düşüb, maya dağların...
* * *

“Göznən görən” olduq, ta yox yalanı,
Bəh-bəhlə şəlləndik, zərli palanı,
Daranıb, talındı, olan-qalanı,
Ah-naləsi düşüb, Aya dağların....
* * *

İgidə “Tur dağ”-ı deyib, görənlər,
Dağa oxşadıbdı, özün ərənlər,
Hanı o ayama, ya ad verənlər?
Kalı çoxdan düşüb, haya dağların...
* * *

Ustacam, öcümü ala bilmirəm,
“Dədəm” dediklərin* deyə bilmirəm,
O döndü, mən indi dönə bilmirəm,
Səyi məndə düşüb, zaya dağların...
30.04.2019. Bakı.

*Arsız aşiq elsiz necə yaşadı???
Ölsün Ələsgər tək qulların, dağlar...

DAĞLAR

(Dədə Ələsgərin ruhu şaddır!)

Tarix səhnəsində yetişdi zaman,
Başlanmış bu çağın mübarək, dağlar!
Hələ nə zəfərlər gözləyir bizi,
Qutlanmış novrağın mübarək, dağlar!

* * *

Dövrənin gərdişi döndü, dəyişdi,
Davadan doğulan ərlər yetişdi,
Didilmiş yaralar tutdu, bitişdi,
Üç rəngli duvağın mübarək, dağlar!

* * *

Nə vaxtdır yol-iriz bağlı qalmışdı,
Qoynunda yağılar məskən salmışdı,
Canımı sağalmaz bir dərd almışdı,
Sayalı qonağın mübarək, dağlar!

* * *

Xətai qırmadı könül bağını,
Nadir unutmadı hicran dağını,
İlhamın silahı əzdi yağını,
Dəmirdən yumruğun mübarək, dağlar!

* * *

Qurtuldu yağıdan zənburun, balın,
Bir başqa görünür yamacın, yalın,
Zirvəndən boylanır şanlı hilalın,
Müqəddəs sancağın mübarək, dağlar!

* * *

Haqqa nisbət tutub ulu Ələsgər,
Andırıb, tanıdıb, bilib pərisgar,
Hər səngər məbəddi, pirdi hər əsgər,
Şuşa tək ocağın mübarək, dağlar!

* * *

Ay Ustac, min şükür arzuna yetdin,
“Dədə”n gedən yolu, sən də qət etdin,
Dolandın dünyanı yurdunda bitdin,
Doqquzu zər tuğun mübarək, dağlar!
22.01.2021. Bakı.

Allah Dədə Ələsgərə rəhmət eləsin. Ruhu şad olsun.Amin.

Zaur Ustac

Şair – publicist,

“Yazarlar” jurnalının baş redaktoru.

Adil Cəfəkeş

DAĞLAR

Yenə də üzünə gülür təbiət,
Köksün çiçəklənir, güllənir dağlar.
Əriyir quzeydə yığılan qarın,
Çayların çağlayıb sellənir dağlar.

***

Çobanlar dik yolu qalxıb burulur,
Köhlənləri əldən düşüb yorulur.
Hay - küy qopur, çadır, dəyə qurulur,
Yenə yaylaqların ellənir, dağlar.

***

Yaşıl biçənəyi çiskin, şəh vurur,
Bülbüllər fərəhlə hey cəh - cəh vurur.
Səhər - səhər həzin - həzin meh vurur,
Otlar sığallanıb, tellənir dağlar.

***

Əsir həzin - həzin mehlər, küləklər,
Sutək dalğalanır göy biçənəklər.
Leysan tökür, atəş açır şimşəklər,
Daşlar yuvarlanıb, hellənir dağlar.

***

Çiçəkli mənzərən, bu gözəl halın -
Coşdurdu Adilin şeir xəyalın.
Şiş qaya başından qoca qartalın,
Süzüb şikar üstə millənir dağlar.
1987

Adil Cəfəkeş

Azərbaycan Yazıçılar

və Aşıqlar birliklərinin üzvü,

şair-aşıq, saz müəllimi.

Mövlud Ağamməd

A DAĞLAR

(Dədə Ələsgərin ruhu qarşısında baş əyirəm)

Bahar fəsli,yaz ayları gəlməmiş,
Süsənlərin saralıbdı ,a dağlar.
Varlı,kasıb dincin almır qoynunda,
Yollarını qar alıbdı ,a dağlar.

***

Hanı bahar fəsli yaxşı bir çağın?
Kəsilib çeşməndən gözəl yığnağın.
Dadı yox pendirin,yağın,qaymağın,
Zənbur nədən bal alıbdı ,a dağlar?

***

Qaçqın oldu,düşdü ellər aralı,
Ayrılıqdan ürəkləri yaralı.
Mənfur düşmən səndə çoxmu qalalı?
Gül-çiçəyin qaralıbdı ,a dağlar.

***

Ələsgərim, yurdun viran–talandı,
Ocaqların üstə ocaq qalandı.
At oynadır ermənilər, yalandı?
Yuvalarım sar alıbdı, a dağlar.

***

Mövlud, getməz oldum doğma elimə,
Əli yetməz oldu mənim əlimə.
Necə dözümlü bu nəgahın “ölüm”ə,
Qəlbim ahu-zar alıbdı, a dağlar.
25.07.2014. Zərdabi.

Mövlud Ağamməd

Şair, pədaqoq.

Təvəkkül Goruslu

DAĞLAR

Nə vaxtdı əllərim daşına dəymir,
Qamətim önündə başını əymir,
Şadlıqdan, şənlikdən qiyafət geymir,
Sinəsi sinəm tək yaralı dağlar!

***

Nə vaxtdı çiskinə, dumana düşüb,
Taleyi ahlara, amana düşüb,
Vüsali bir ayrı zamana düşüb,
Gözümdən, könüldən aralı dağlar!

***

Yandıra bilmədik yurdun çırağın,
İşlədə bilmədik dədə yarağın,
Götürüb əlinə nisgil darağın,
Saçlarım bəyazla daralı, dağlar!

***

Olar ki, sinəndə indi bahardı,
Olar ki, bulağın, dərən axardı,
Qisməti olsaydı gəlib baxardı,
Şairin həsrətdən saralı, dağlar!

***

Səndən ayrılalı sınıb qanadı,
Heç kimi oyatmır "qıy"ı, inadı,
Zirvəsi, yuvası indi binadı,
Qartalın olubdu buralı, dağlar!

***

Qoymuşuq kənara arı, vüqarı,
Basmışuq sinəyə kamani, tarı,
Biz gələ bilmirik siz gəlin barı,
Ay ordum bənzəri, sıralı dağlar!

11.04.2019.

Təvəkkül Goruslu (Məmmədov)

Şair.

Mayıl Dostu

D A Ğ L A R

Payız gəldi, elat köçdü,
Qaldın keçəl, kola dağlar.
Sazaq düşdü, çəmən uçdu,
Həsərət izə, yola dağlar.

* * *

Yurd yerinə kədər yağır,
Binələrin yetim, sağır,
Görkəmin də yazıq, fağır,
Düşdün yaman hala dağlar.

* * *

Sinəndə at çapanın yox,
Daşa kömbə yapanın yox,
Hay-harayın, çobanın yox,
Çəkilib şum, mala dağlar,

* * *

Uçub getdi güllü yazın,
Birdən öldü sevgin, nazın,
Kökdən düşüb qara sazın,
Kim dindirə, çala dağlar?

* * *

Qorxub qaçmır məğrur təkə,
Kəklik gəzir səkə – səkə,

Arısı yox, balın çəkə,
Özü həsrət bala dağlar.

* * *

Çal – çağır da perik düşüb,
Qəm, qüssədən bağıri bişib,
Öfkəsini həsrət deşib,
Qəlbi şan-şan, tala dağlar.

* * *

Mayıl, dağlar daşa dönüb,
Bir bədənsiz başa dönüb,
Yaylaq “heyf”ə, “kaş”a dönüb,
Qalıb daldan, dala dağlar.

DAĞLAR DÖNÜBDÜ

Gələni, gedəni qeybə çəkilib,
Bu dağların üzü daşa dönübdü.
Başına göylərdən bulud tökülüb,
Sevinci gözündə yaşa dönübdü.

* * *

Nədənsə, bu dağlar köksün ötürür,
Çəmənini çiçək yox, qanqal bitirir,
Xifətdən asqırır, əsnək gətirir,
Ağlını itirmiş başa dönübdü.

* * *

Duman, çən alıbdı dar bələnləri,
Ta görünmür sazi, söz bilənləri,
Arana yollayıb qız — gəlinləri,
Zirrvələr qarlanıb qışa dönübdü

* * *

Mayıl, artıq burda qulaqlar batır,
Deyirlər, göylər də bu dağda yatır,
Deyəsən dağların axırı çatır,
Qanadı qırılmış quşa dönübdü.

V A X T I D I

Gəl çıxacaq dağlara, düşək cənnətə,
Dağların sevinən, gülən vaxtıdı.
Qucaqla çəmənini, bax təbiətə,
Baharın çölləri silən vaxtıdı.

* * *

Əlini uzatsan göylərə çatar,
Buludlar yığılıb zirvədə yatar,
Xəstə də bu yerdə azarın atar,
Dağların dərdləri bilən vaxtıdı.

* * *

Yamaclar naxışlı xalıya dönüb,
Elə bil ulduzlar çəmənə enib,
Duyğular atlanıb ağ ata minib,
Sevincin kədəri bölən vaxtıdı.

* * *

Dar qobular cərgə-cərgə düzülür,
Daş altından saf çeşmələr süzülür
Ayaqlar burada yerdən üzülür,
Arzuların göydən gələn vaxtıdır.

* * *

Mayılam, dağlardan aralı düşdüm,
Səhrada dolaşdım, aranda bişdim,
Gözəlliyi boz çöllərə dəyişdim,
Kədərini öfkəmi dələn vaxtıdır.

28.04.2018.

Mayıl Dostu

*Şair, pedaqoq.
pedaqogika elmləri üzrə fəlsəfə doktoru.*

Sona Abbaseliqizi

DAĞLAR

Doğma elim üçün çox darıxmışam,
Sevincin üzünə enibdi axşam.
Nə vaxtdı qoynuna həsrət qalmışam,
Qoyubdu yollarda gözümü dağlar.

* * *

Ələlib saçıma dərdin qırovu,
Dayanmır ömrümün bəxt qovhaqovu.
Çoxdan səngisə də vüsal alovu,
Qoymayırsönməyə közümü dağlar.

* * *

Kövrək arzularım dəyibdi daşa,
Duyğular dönübdü gözümdə yaşa.
Həsrətlə sinəmdə verib baş-başa,
İmtahan eyləyir dözümü dağlar.

* * *

Göyçənin bir qərib lalasıyam mən.
Qəmli könüllərin laylasıyam mən.
Ələsgər yurdunun balasıyam mən,
Hələ unutmayıb izimi dağlar.

* * *

Boylanıb baxıram Göyçəyə sarı,
Üşüdüür gözümü həsrət hasarı
Sona, ümidlərlə qəlbini sarı,
Bir gün güldürəcik üzümü dağlar.

GÖYÇƏ YUXUMA GƏLİR

Kaş şərxi döneydi, fələk tərsinə,
Dərdim güzgü tutur dərdin səsinə.
Basıb ayrılığı öz sinəsinə,
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.

* * *

Ayrılıq yelləri öpür üzümdən,
Min ağrı boylanır hər bir sözümdən.
Açır qapısını keçir gözümdən,
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.

* * *

Alnı qırışıldı ümidlərin də,
Bu dərdin, ağrının kökü dərində.
ƏLƏSGƏR sazının pərdələrində,
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.

* * *

Hünərim azıbdı dumanda, sisdə,
Ağrılar yurd salıb ləpirdə, izdə.
Dədə ƏLƏSGƏRİN məzarı üstən-
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.

* * *

Yaddaşı qalıbdı duman içində,
Arzusu çırpınır güman içində.
Harayı don vurub zaman içində,
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.

SARITEL

Daş qoynunda sarı-sarı dünən var,
Zülmət düşür, dodağını büzən var.
Havasına durna kimi süzən var,
Aşiq qardaş, "Sartel"çal, "Sartel".
* * *

Sərt başlayıb qayaların davası,
Qırov tutub lal quşların yuvası.
Ürəyimə məlhəm olur havası,
Aşiq qardaş, "Sartel"çal, "Sartel".
* * *

O nəğməni mən, söz kimi yayıram,
Çeşmə kimi, bulaq kimi duyuram.
Çalınanda, xoş oluram, uyuram,
Aşiq qardaş, "Sartel"çal, "Sartel".
* * *

Neçə igid çınqı atıb qanından,
Göylər onu xəlq eyləyib danından.
Sonanın da can çıxarır canından,
Aşiq qardaş, "Sartel"çal, "Sartel".

Sona Abbasəliqızı

Azərbaycan Yazıçılar

və Jurnalistlər birliklərinin üzvü,

ASKEF Azərbaycan təmsilçisi, şair, yazıçı.

Tuncay ŞƏHRİLİ

AY DAĞLAR

Dağlar, dağlar, ay dağlar,
Barlı, baratlı dağlar.
Qonaq-qaralı dağlar,
Paylı, sovqatlı dağlar.

* * *

Başqa aləm yaz, bahar,
Gül bülbülə yar olar,
Nə istəsən burda var,
Bağlı, bağatlı dağlar.

* * *

Tutulubdu yol-iriz,
Dağlarsız qalmışıq biz.
Darıxıb yol, izimiz,
Yollu, yolatlı dağlar.

* * *

Qarabağda qaldı dağ,
Sinəmizə çəkdi dağ,
Azad olsun qarabağ,
Toylu, büsatlı dağlar.

* * *

Ellər qalıb aranda,
Yollar itib dumanda,
O günlər qaldı harada?
Elli, elatlı dağlar.

* * *

Tuncay kimdi, nə bilə?
Yaş gördüm; bildir, gilə.
Gözlər kor, görə-görə,
Ellər həsrətli, dağlar...
27.04.2019. Bakı ş.

Tuncay Şəhrili (Mustafayev)
“Yazarlar” jurnalının texniki redaktoru

Təranə Arifqızı

DAĞLAR, A DAĞLAR

Yaz günü, zirvəndən qarı yıxanda,
Bənövşə daş altdan pünhan çıxanda,
Nərgiz ağ köynəyə, sarı sıxanda,
Vuruldu mən sənə, dağlar, a dağlar!

* * *

Könlümə çələng tək hördüm ətrini,
Başında buluddan gördüm çətrini,
Tutdum gözyaşından, yazdım sətrini,
Duruldum mən səndə, dağlar, a dağlar!

* * *

O dağdan bu dağa yarğan açıldı,
Lalədən döşündə yorğan açıldı,
Sinənə qısıldım, qalxan açıldı,
Qol oldun sən mənə, dağlar, a dağlar!

* * *

Dağ, çəməndi- neylər çoban, yastığı?
Dərdimə dərmandı çobanyastığı,
Yamacda, ruhumun daban basdığı,
Yol oldun sən mənə, dağlar, a dağlar!
13. 04. 2019.

Təranə Arifqızı (Əliyeva)

Şair – publisist

QEYDLƏR

“Dağlar” (Almanax) “Yazarlar” jurnalının xüsusi buraxılışı

Bu kitab Dədə Ələsgərin (1821 - 1926) anadan olmasının 200 illik yubiley tədbirləri çərçivəsində nəşr olunur. Almanaxda bizə məlum olan ilk nümunələr də daxil olmaqla, əksər “Dağlar” adlı nəzm nümunələri toplanmışdır. Bu məqsədlə 21.03.2018 – ci ildən etibarən mütəmadi olaraq KİV (EKİV) və sosial şəbəkələr vasitəsi ilə müasir yazarlar da məlumatlandırılmış, (#daglar200 hashtagından istifadə etməklə) “DAĞLAR – 200” layihəsi başlatılmış, şeirlərin toplanma tarixinin son günü 29.04.2019 olması barədə dəqiq məlumat verilmişdir. Nümunələrin toplanmasında heç bir limit olmamışdır. Dədə Ələsgərin ruhu qarşısında baş əyir, bu “Dağlar” çələnginin yubiley münasibəti ilə gözəl hədiyyə olacağını düşünürük.

“Yazarlar” jurnalının xüsusi buraxılışı. (QN : 2319)

Birinci buraxılış – Yazarlar N: 01 (001) 04.05.2019.

İlkin mənbə: anl.az

“YAZARLAR” jurnalı N: 03 (03)
Mart - 2021

Təsisçi və Baş redaktor
Zaur Ustac

FƏXRİ REDAKSIYA HEYƏTİ

Abbasqulu ağa Bakıxanov, Mirzə Fətəli Axundov, Lev Tolstoy, Əhməd bəy Ağaoğlu, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Cek London, Əliqulu Qəmküsar, Vintsas Kreve, Üzeyir Hacıbəyov, Pənahi Makulu, Səməd Vurğun, Şəhriyar, Bayram Bayramov, Hüseyn Arif, Bəxtiyar Vahabzadə, Cabir Novruz, İldırım Əkbəroğlu (Füzuli), Alı Mustafayev, Mustafa Müseyiboğlu, Ülvi Bünyadzadə...

Texniki redaktor
Tuncay Şəhrili

Məsul katib
Araz Şəhrili

Ünvan: Az – 1012, Bakı, M. Xiyabani, 14a

zauryazar@mail.ru

yazarlaraz@yandex.ru

WWW.YAZARLAR.AZ

Telefon: 430 – 14 -81   (+994) 70-390-39-93

Çapa imzalanıb: 05.03.2021

“Yazarlar” jurnalının redaksiyasında yığılıb səhifələnib. “El kitab çapı” mərkəzində çap olunub. Sifariş. N:21 Tiraj:100 (Elektron variant var). Qyməti: **PULSUZ**

2319 sayla 16/08/2007 tarixində dövlət qeydiyyatdan keçib. 2021-ci ildən çıxır.

WWW.YAZARLAR.AZ

C. Adil

G. Təvəkkül

A. Təranə

A. Sona

A. Mövlud

D. Mayıl

Ş. Tuncay

U. Zaur